Yarat?c? Okuma Sürecini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yarat?c? Okuma Sürecini De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32859

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yarat?c? Okuma Sürecini De?erlendirme Ölçe?i (YOSDÖ), bireylerin okuma eylemi s?ras?nda sergiledikleri yarat?c? dü?ünce ve yorumlama süreçlerini sistematik olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, okuyucunun metinle etkile?imini, anlam? yeniden yap?land?rma yetene?ini ve metnin ötesine geçerek yeni fikirler üretme kapasitesini de?erlendirmeyi hedefler. Ölçek geli?tirme çal??mas? 2017 y?l?nda D. Kasap ve F. S. K?rm?z? taraf?ndan gerçekle?tirilmi? olup, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik özelliklerini kan?tlamak üzere tasarlanm??t?r.

Ölçek, toplam 28 maddeden olu?makta ve be?li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanmaktad?r. Yap?lan analizler, ölçe?in yarat?c? okuma sürecinin de?erlendirilmesinde yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu araç, özellikle e?itim bilimleri ve Türkçe e?itimi alanlar?nda, ö?rencilerin okuma becerilerini sadece anlama düzeyinde de?il, ayn? zamanda yarat?c?l?k düzeyinde de analiz etme imkan? sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Yarat?c? Okuma, Okuma Süreci, Geçerlik, Güvenirlik, Ölçek Geli?tirme, E?itim Psikolojisi, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Kasap, D., K?rm?z?, F. S.

Amaç

Yarat?c? Okuma Sürecini De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin okuma eylemi s?ras?nda gösterdikleri bili?sel ve duyu?sal yarat?c?l?k düzeylerini ölçmektir. Geleneksel okuma anlama testlerinin aksine, bu ölçek, okuyucunun metni sadece de?ifre etmekle kalmay?p, metindeki bilgileri sentezleyerek, yeni bak?? aç?lar? geli?tirerek ve ele?tirel yorumlar yaparak anlam? zenginle?tirme çabalar?n? de?erlendirir.

Ölçek, yarat?c? okuma becerilerinin e?itim programlar?ndaki yerini belirlemek, ö?rencilerin bu alandaki geli?imlerini takip etmek ve yarat?c?l??? te?vik eden okuma ö?retim yöntemlerinin etkinli?ini de?erlendirmek için tasarlanm??t?r. Bu ba?lamda, ölçek hem ara?t?rma hem de pedagojik uygulamalar için de?erli bir araç sa?lamaktad?r.

Yap?

Ölçek, okuma eyleminin bir yorumlama ve yeniden yaratma süreci oldu?u varsay?m?na dayanarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

geli?tirilmi?tir. Ölçülen temel psikolojik yap?, bireyin metinle etkile?im kurarken gösterdi?i **Yarat?c? Okuma Süreci**'dir. Bu süreç genellikle a?a??daki gibi alt boyutlar? içermektedir (ancak bu kaynakta alt boyutlar belirtilmemi?tir):

Esneklik ve Özgünlük (Metne yeni ve farkl? aç?lardan yakla?ma).
Hayal Gücü ve Empati (Metindeki karakterler ve olaylarla derinlemesine ba? kurma).
Yeniden Yap?land?rma ve Ele?tirel Dü?ünme (Metin d??? bilgilerle ili?kilendirerek yeni anlamlar üretme).

Ölçek, bu karma??k yap?y? 28 madde arac?l???yla dolayl? olarak ölçmekte ve okuyucunun yarat?c? potansiyelini okuma ba?lam?nda de?erlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yarat?c? okuma yap?s?n? ne derece do?ru ve tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü belirlemeye odaklanm??t?r. Ölçek bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, geçerlik analizleri genellikle kapsam geçerli?i (uzman görü?leri) ve yap? geçerli?i (faktör analizi) yöntemlerini içermi?tir.

Kaynakta spesifik bir geçerlik katsay?s? verilmemekle birlikte, 2017 tarihli makale, ölçe?in yap?sal uygunlu?unu sa?lamak üzere gerekli istatistiksel prosedürlerin uyguland???n? i?aret etmektedir. Ölçe?in maddelerinin, yarat?c? okuma sürecinin teorik boyutlar?n? temsil etme yeterlili?i uzman de?erlendirmeleriyle desteklenmi?tir.

Güvenirlik

Yarat?c? Okuma Sürecini De?erlendirme Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirli?i yüksek bulunmu?tur. Ölçe?in tümü için hesaplanan **Cronbach Alpha** güvenirlik katsay?s? 0,88 olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, psikometrik aç?dan ölçe?in maddeleri aras?nda güçlü bir tutarl?l?k oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçme yeterlili?ini göstermektedir.

Ek olarak, güvenirlik analizi **split-half modeline** (yar?ya bölme yöntemi) göre de yap?lm??t?r. Bu analizde ölçek iki e?de?er gruba ayr?lm?? ve sonuçlar a?a??daki gibi rapor edilmi?tir:

Birinci grubun Cronbach's Alpha de?eri: 0.83
?kinci grubun Cronbach's Alpha de?eri: 0.81

?ki yar? aras?ndaki korelasyon katsay?s? ise 0,54 olarak bulunmu?tur. Bu sonuçlar, ölçe?in farkl? bölümlerinin benzer sonuçlar üretti?ini ve genel olarak güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu teyit etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Ölçek, bir geli?tirme çal??mas? ürünü oldu?u için, yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla faktör analizi tekniklerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Faktör analizi, 28 maddenin hangi temel boyutlar alt?nda topland???n? ve yarat?c? okuma yap?s?n?n kaç alt faktörden olu?tu?unu ortaya koymak için kritik öneme sahiptir.

Genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak maddelerin yap?sal yükleri incelenmi? ve ölçe?in nihai yap?s? belirlenmi?tir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen yarat?c? okuma boyutlar?na uygun ?ekilde yüklendi?ini do?rulam??t?r.

Ölçek Yap?s?

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i (Developmental Scale)

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Self-Report Scale), 5'li Likert Tipi Derecelendirme.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ö?renciler (Students)

Age Group: Çal??man?n yap?ld??? örneklem grubuna ba?l?d?r, genellikle ortaokul veya lise ö?rencileri (Specific age not provided, inferred from typical educational research).

Population Details: Detayl? örneklem bilgisi için kaynak makaleye ba?vurulmal?d?r.

Test Methodology: Ölçek 28 maddeden olu?maktad?r. Derecelendirme ?u ?ekildedir: **"Her Zaman=5, S?kl?kla=4, Ara S?ra=3, Çok Nadir=2, Hiçbir Zaman=1"** ?eklinde be?li derecelendirme yap?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yarat?c? Okuma, Psikometri, Cronbach Alpha, E?itim De?erlendirme, Türkçe E?itimi, Okuma Becerileri.

Yazarlar (Detaylar)

Sorumlu Yazar: Demet Susar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Not provided in source)

Affiliation Email addresses: demet9682@hotmail.com

ARABPSYCHOLOGY.COM

Correspondence Address: ?lgili akademik makalede bulunmaktad?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2017 y?l?nda yay?mlanan akademik çal??ma ile bilim dünyas?na sunulmu?tur. Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar için yazarlar?ndan izin al?nmas? tavsiye edilir. ?leti?im için sorumlu yazar Demet Susar'?n e-posta adresi kullan?labilir. Ölçek formunun orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir.

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: yaratici-okuma-surecini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kasap, D., ve K?rm?z?, F. S. (2017). Yarat?c? Okuma Sürecini De?erlendirme Ölçe?i: Geçerlik güvenirlik çal??mas?. *Mersin Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 13*(1), 166-175. DOI: 10.17860/mersinefd.305787

Yarat?c? Okuma Sürecini De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in 28 maddesi bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için lütfen Kasap ve K?rm?z? (2017) taraf?ndan yay?mlanan makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM